

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ОВД та СЕО»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність **101 Екологія**
Освітня програма «Екологія»
Рік навчання - 4, семестр - 7
Форма навчання – денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС - 4
Мова викладання - українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Паламарчук Світлана Петрівна, кандидат с.-г. наук, доцент
e-mail spal@i.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5034>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «ОВД та СЕО» формує у студентів знання щодо процесу проектування і проведення екологічної оцінки впливу на довкілля та набуття навиків практичної роботи, оволодіння прийомами і методами оцінки впливу щодо діяльності сільськогосподарських об'єктів; набуття навиків використання картографічних методів для екологічного обґрунтування господарської діяльності; ознайомлення з нормативною, законодавчою та правовою базою екологічної оцінки, ознайомлення з нормативами стану природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження сільськогосподарської діяльності.

Предметом дисципліни «ОВД та СЕО» є оволодіння знаннями і навичками теоретичних основ екологічної експертології та законодавства України в галузі екологічної оцінки об'єктів агросфери які необхідні для усвідомлення екологічної політики держави, врахування екологічних пріоритетів при здійсненні сільськогосподарської, виробничої діяльності, науково-обґрунтованого проведення еколого-експертних робіт.

Набуття компетентностей (відповідно до затвердженої Освітньо-професійної програми за спеціальністю 101 «Екологія»):

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

ФК12. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

ФК13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Програмні результати навчання

ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПРН15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оцінюва ння
Модуль 1. Нормативно-законодавчі аспекти проведення екологічної оцінки в Україні та в світі				
<p>Л.1. Основні принципи та законодавчі підстави здійснення екологічної оцінки впливу на довкілля в Україні та в світі</p> <p>П.1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі оцінки впливу на довкілля</p>	2/2/5	Основні законодавчі та нормативні документи щодо проведення екологічної оцінки. Сфери застосування оцінки впливу на довкілля згідно нормативних документів	<p>1. Вміти користуватись законодавчими та нормативними документами при проведенні екологічної оцінки</p> <p>2. Знати головні законотворчі документи в галузі ОВД</p>	5
<p>Л.2. Основні переваги європейської моделі оцінки впливу на довкілля. Відповідність політичним, програмним та правовим зобов'язанням у сфері інтеграції до ЄС</p> <p>П.2. Українська модель оцінки впливу на довкілля</p>	2/2	Відповідність політичним, програмним та правовим зобов'язанням у сфері інтеграції до ЄС. Спроможність забезпечити виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сферах оцінки впливу на довкілля	<p>1. Навчитись будувати алгоритм моделі оцінки впливу на довкілля</p> <p>2. Вміти впроваджувати окремі механізми в модель ОВД в рамках чинних містобудівних процедур</p>	5
<p>Л.3. Види сільськогосподарської діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля. Гласність оцінки впливу на довкілля, громадські слухання</p> <p>П.3. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському освоєнні земель, рекультивация та меліорація земель. Аналіз плану проведення консультацій з органами влади та громадськістю</p>	2/2/5	Визначення стану природних ресурсів на початкових стадіях вирішення питань про здійснення запланованої діяльності сприяє вибору найбільш доцільних альтернатив, запобіганню забруднення та використання найбільш прийнятної технології з метою скорочення негативного впливу на навколишнє середовище.	<p>1. Аналізувати передумови здійснення оцінки впливу на довкілля.</p> <p>2. Аналізувати та доповнювати перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку.</p>	10
<p>Л.4. Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої</p>	2/2	Державне регулювання та управління в галузі оцінки впливу на довкілля. Об'єкти та суб'єкти держав-	<p>1. Скласти алгоритм здійснення громадської та державної оцінки впливу на довкілля</p> <p>2. Знати як надаються консультацію щодо орга-</p>	5

діяльності П.4. Залучення громадськості до процесу оцінки впливу на довкілля		ної оцінки впливу на довкілля. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля. Статус експерта.	нізації та здійснення громадської оцінки впливу на довкілля	
Л.5. Особливості проведення ОВД при лісогосподарському та сільськогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в охоронних зонах П.5. Аналіз екологічної оцінки лісових ресурсів. Процедура екологічної оцінки за додержанням вимог законодавства про охорону і збереження об'єктів природно-заповідного фонду	2/2/10	Оцінка лісових ресурсів. Основи законодавства з ПЗФ. Збережені природні і напівприродні комплекси. Оцінка впливу на фауну, флору, біорізноманіття. Проекти організації територій природно-заповідного фонду	1. Вміти скласти перелік за фауною – характерні і фонові види тварин, за наявності – рідкісні і такі, що потребують заходів з охорони. 2. Здійснювати опис територій та об'єктів природно-заповідного фонду та інших природоохоронних територій	5
Л.6. Правові засади використання рекреаційних можливостей лісів П.6. Правова основа використання лісів при проведенні ОВД	2/2/5	Проаналізовано недоліки правової основи, зокрема невизначеність окремих ключових термінів, недостатність регулювання окремих відносин, неузгодженість та розглянуті шляхи їх усунення. Пропозицій щодо вдосконалення правової основи використання лісів	1. Здійснити аналіз законів, нормативно-правових актів, в тому числі відомчих актів, які становлять правову основу використання лісів	10
Л.7. Стратегічна екологічна оцінка особливості та етапи проведення П.7. Світовий та європейський досвід проведення SEO. Загальні положення, підстави та основні поняття.	2/2/10	Порядок проведення SEO. Які документи не підпадають під SEO. Яким чином громадськість впливає на остаточний документ державного планування через SEO	1. Знати принцип розробки SEO. 2. Порядок проведення SEO. Алгоритм проведення.	10
Проходження тесту до Модулю 1.				50
Всього за модуль 1				100
Модуль 2 Оцінка впливу сільськогосподарської діяльності на об'єкти агросфери				
Л.8. Оцінка впливу діяльності сільськогосподарських підприємств на повітряне середовище П. 8. Аналіз нормативних, законодавчих документів щодо екологічної оцінки атмосферного повітря. Забру-	2/2/5	Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі. Метеорологічні характеристики і коефіцієнти для розрахунків	1. Провести аналіз оцінки впливу на якість атмосферного повітря підприємствами 2. Знати опис поточного стану якості атмосферного повітря 3. Опис і оцінка мож-	5

днення повітряного середовища під час діяльності сільськогосподарських підприємств		розсіювання викидів від стаціонарних джерел, дозволи щодо викидів. Стаціонарні джерела.	ливого впливу на якість атмосферного повітря	
Л.9. Оцінка якості повітря за рівнем концентрації забруднювачів та їх окремими та комплексними індексами чи критеріями П.9. Аналіз нормативних документів та особливості проведення екологічної оцінки якості повітря	2/2/5	Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі за наявності, даних зі стаціонарних постів спостережень.	1. Вміти оформити опис поточного стану якості атмосферного повітря. 2. Знати етапи проведення оцінки можливого впливу на якість атмосферного повітря	5
Л.10. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля, оскарження рішень П. 10. Бездіяльність у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля	2/2/5	Порушення процедури здійснення оцінки впливу на довкілля, безпідставне та необгрунтоване неврахування чи неналежне врахування результатів участі громадськості, порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля підстави для скасування висновку з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності в судовому порядку	1. Знати та проводити опис звернення за новим рішенням про провадження планованої діяльності	10
Л.11. Основні етапи підготовки Звіту з ОВД та СЕО П. 11. Ознайомлення зі структурою Звіту та висновку з ОВД. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту та висновку	2/2/5	Звіт з ОВД. Відомості, що підтверджують факт та дату опублікування, розміщення або оприлюднення в інший спосіб повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.	1. Знати особливості підготовки звіту з ОВД у випадку загрози трансграничного впливу об'єкту ОВД. 2. Структура і зміст звіту з оцінки впливу на довкілля. 3. Знати оформлення, де і скільки зберігають звіт з ОВД.	5
Л.12. Опис і оцінка можливого впливу на землі і ґрунти П.12. Аналіз нормативних документів щодо екологічної	2/2/5	Оцінка впливу на корисні властивості і функції земель з урахуван-	1. Оцінка впливу з урахуванням нормативів якісного стану ґрунтів 2. Вміти провести алго-	5

оцінки ґрунту		ням їх поточного і планованого цільового призначення. Оцінка впливу на землі і ґрунти за нормативами гранично допустимого забруднення ґрунтів	ритм дій щодо нормативних та законодавчих документів щодо забруднення ґрунту	
Л.13. Управління водними ресурсами для ведення сільськогосподарства, у тому числі із зрошенням і меліорацією П. 13. Аналіз нормативних документів щодо екологічної оцінки водних об'єктів. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води при сільськогосподарській діяльності	2/2/5	Відповідності гігієнічним нормативам якості води, екологічним нормативам якості для визначення хімічного стану масиву поверхневих вод, нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства	1. Знати опис поточного стану поверхневих вод. 2. Вміти проводити опис і оцінку можливого впливу на поверхневі води.	5
Л.14. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля П.14. Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля	2/2/5	Доступ суб'єктів оцінки впливу на довкілля до актуальної інформації про порядок здійснення оцінки впливу на довкілля. Внесення до Реєстру документів, отриманих через електронний кабінет Реєстру.	1. Вміти користуватись веб-сайтом Реєстру до інформації та документів щодо планованої діяльності, що створюються у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля. 2. Знати як формується реєстраційна справа, та які зберігаються у ній документи щодо планованої діяльності	5
Л.15. Оцінка транскордонного впливу на довкілля П.15. Негативний транскордонний вплив на довкілля	2/2/5	Міжнародні договори України до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля.	1. Знати процедуру держави походження щодо планованої діяльності, яка здійснюватиметься на території України. 2. Знати процедуру зачепленої держави - щодо планованої діяльності, яка здійснюватиметься на території іноземної держави.	10
Проходження тесту №2 до Модуля 2				50
Всього за модуль 2				100
Всього з навчальної роботи	30/30/60	Розраховується як сума за всі модулі у перерахунку на 70 % від загальної оцінки за курс		70
екзамен		Екзамен включає 30% від загальної оцінки за курс	10 тестових запитань різної складності, 2 питання ЕСЕ	30
ВСЬОГО ЗА КУРС				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

1. Екологічне право: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. – 318 с.
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 29, ст.315. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
3. База Законодавча України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
4. Семерня О.М. Оцінка впливу на довкілля: практикум: навчальний посібник для бакалаврів напряму підготовки 101 Екологія [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. – 112 с.
5. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: навч. посіб. з компакт-диском / Г. Б. Марушевський. — К.: К.І.С., 2018. — 88 с.
6. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану. Навчальний посібник. Київ. 2022 р. – 108 с. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/819/SEO_ready.pdf
7. Пацева І.Г., Мельник-Шамрай В.В., Лук'янова В.В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник містить теоретичний матеріал для підготовки здобувачів вищої освіти екологічних спеціальностей. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. – 168 с. <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8111/%d0%9e%d1%86%d1%96%d0%bd%d0%ba%d0%b0%20%d0%b2%d0%bf%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d1%83.pdf?sequence=1&isAllowed=y>